

Sisaruuskortit

Sisaruuskortit on luotu avuksi pitkäaikaissairaiden ja vammaisten henkilöiden sisarusten tunteiden tunnistamiseen ja sanoittamiseen.

Kortteja on 48 ja niissä kaikissa on yksi sitaatti. Lisäksi mukana on neljä jokerikorttia, jos tuntuu, ettei mikään lause kosketa tai tunnu omalta. Kaikki korteissa olevat sitaatit ovat todellisia sisarusten kokemuksia.

Kortit sopivat yksilö- tai ryhmätyöskentelyyn lukutaitoisilla erityislasten sisaruksilla, vanhemmilla ja läheisillä sekä työntekijöillä. Niiden avulla voi esimerkiksi:

- johdatella erityisen sisaruuden teemaan, ”nostaa kissa pöydälle”
- keskustella sisaruuteen liittyvistä tunteista ja ajatuksista
- auttaa sanoittamaan sisaruuden eri puolia
- tarjota vertaistukea: kortit itsessään toimivat vertaistukena, ”joku muukin on ajatellut noin”.

Esimerkkiohjeet:

- Osallistujat poimivat itselleen sopivat kortit.
- Jokaiselle annetaan tilaisuus kertoa valitsemistaan korteista.
- Muut osallistujat saavat kysellä ja kommentoida.
- Ohjaajilla on hyvä olla valmiiksi mietittyjä avoimia apukysymyksiä.
- Jos kyse lapsista, sovitaan yhdessä haluavatko he näyttää kortit vanhemmille.

Valmistaudu korttien käyttöön:

Tulosta, laminoi halutessasi ja leikkaa kortit.

Tutustu kortteihin ensin itse.

Varmista luottamuksellinen ilmapiiri.

Muista, että kaikki kortit ovat yhtä oikeita.

"Sisarukseni on minulle tavallinen, vaikka on erityinen."

"En saa tapella koskaan."

"Sisarukseni on ärsyttävä!"

"Ärsyttää, kun pitää vahtia sisarustani."

"Sisarukseni on kiva, vaikkei osaa monia asioita."

"Sisaruksessani on paljon hyvää."

"Aina en jaksaisi
sisarustani."

"Sisarukseni kanssa
voi leikkiä ja
lukea kirjaa."

"Meillä on
sisarukseni kanssa
paljon yhteisiä
kivoja kokemuksia."

"Me touhutaan
yhdessä sisarukseni
kanssa."

"Tyhmää, kun sisarus
pitää ottaa aina
mukaan."

"Sisarukseni saa
minut nauramaan."

"Joudun tekemään
enemmän kotitöitä
kuin sisarukseni."

"Toivoisin, että
minustakin
huolehdittaisiin."

"Tunteita ei
saa näyttää."

"Olen joutunut
ottamaan isosiskon
tai -veljen roolin,
vaikka olen
nuorempi."

"Erikyislapsen
sairaus vaatii
vanhemmilta
paljon, joudun
selviytymään yksin."

"Olen kateellinen
sisarukseni saamasta
huomiosta."

"Olen vihainen!"

"Miksi vanhemmat
eivät huomaa, että
minäkin olen
tärkeä?"

"Kaikki kuvittelee,
että minä
 pärjään yksin."

"Minäkin haluaisin
olla joskus
huomion keskipiste!"

"Erikyinen sisarukseni
ei pidä siitä, että
minä pärjään."

"Epäreilua, että olen
itse terve."

"Hän on minun
sisarukseni ja tulen
aina rakastamaan
häntä."

"Haluan suojella
sisarustani."

"Olen ylpeä
sisaruksestani."

"On tärkeää, että
sisarus on olemassa."

"Toivoisin, että
sisarukseni olisi
terve."

"Sisarukseni on
tärkeä tuki minulle."

"Olen aina
ymmärtänyt
sisarustani."

"Sisarukseni on
minulle läheinen."

"Olen oppinut
sisarukseltani
paljon."

"Haluan puolustaa
sisarustani."

"Sisarukseni
ansiosta olen saanut
monia kivoja
kokemuksia."

"Erityisyys on
rikkautta."

"Minun on
vaikea hyväksyä
sisarustani."

"Toivoisin, että
minustakin
huolehdittaisiin."

"Olen surullinen."

"Olisipa perheeni
tavallinen!"

"Tunnen itseni
ulkopuoliseksi."

"Olen huolissani
sisarukseni
tulevaisuudesta."

"Olen huolissani
omasta
tulevaisuudestani."

"Onko sisarukseni
sairaus tai vamma
jonkun vika?"

"Mitä jos tapahtuu
jotain kamalaa,
kun minä hoidan
sisarustani?"

"Saanko minä
enää aiheuttaa
vanhemmilleni
huolta?"

"Minua pelottaa."

"Joskus toivon,
että tämä loppuisi."

Jokeri
En osaa sanoa

Jokeri
En osaa sanoa

Jokeri
En osaa sanoa

Jokeri
En osaa sanoa

Korttien neljä teemaa

Kortit on jaettu neljään teemaan, jotka näkyvät korteissa eri värisin reunuksin. Teemoja ei ole välttämätöntä huomioida tai hyödyntää, mutta ohjaaja voi johdatella keskustelua niiden mukaisesti.

Vihreä = Ihan tavallista sisaruutta

- 1) "Sisarukseni on minulle tavallinen, vaikka on erityinen."
- 2) "En saa tapella koskaan."
- 3) "Sisarukseni on ärsyttävä!"
- 4) "Ärsyttää, kun pitää vahtia sisarustani."
- 5) "Sisarukseni on kiva, vaikkei osaa monia asioita."
- 6) "Sisaruksessani on paljon hyvää."
- 7) "Aina en jaksaisi sisarustani."
- 8) "Sisarukseni kanssa voi leikkiä ja lukea kirjaa."
- 9) "Meillä on sisarukseni kanssa paljon yhteisiä kivoja kokemuksia."
- 10) "Me touhutaan yhdessä sisarukseni kanssa."
- 11) "Tyhmää, kun sisarus pitää ottaa aina mukaan."
- 12) "Sisarukseni saa minut nauramaan."

Harmaa = Huomaamaton lapsi

- 1) "Joudun tekemään enemmän kotitöitä kuin sisarukseni."
- 2) "Toivoisin, että minustakin huolehdittaisiin."
- 3) "Tunteita ei saa näyttää."
- 4) "Olen joutunut ottamaan isosiskon tai -veljen roolin, vaikka olen nuorempi."
- 5) "Erityislapsen sairaus vaatii vanhemmilta paljon, joudun selviytymään yksin."
- 6) "Olen kateellinen sisarukseni saamasta huomiosta."
- 7) "Olen vihainen!"
- 8) "Miksi vanhemmat eivät huomaa, että minäkin olen tärkeä?"
- 9) "Kaikki kuvittelee, että minä pärjään yksin."
- 10) "Minäkin haluaisin joskus olla huomion keskipiste!"
- 11) "Erityinen sisarukseni ei pidä siitä, että minä pärjään."
- 12) "Epäreilua, että olen itse terve."

Violetti = Perusturvan järkkyminen

- 1) "Minun on vaikea hyväksyä sisarustani."
- 2) "Toivoisin, että minustakin huolehdittaisiin."
- 3) "Olen surullinen."
- 4) "Olisipa perheeni tavallinen."
- 5) "Tunnen itseni ulkopuoliseksi."
- 6) "Olen huolissani sisarukseni tulevaisuudesta."
- 7) "Olen huolissani omasta tulevaisuudestani."
- 8) "Onko sisarukseni sairaus tai vamma jonkun vika?"
- 9) "Mitä jos tapahtuu jotain kamalaa, kun minä hoidan sisarustani?"
- 10) "Saanko minä enää aiheuttaa vanhemmilleni huolta?"
- 11) "Minua pelottaa."
- 12) "Joskus toivon, että tämä loppuisi."

Punainen = Olet minulle tärkeä!

- 1) "Hän on minun sisarukseni ja tulen aina rakastamaan häntä."
- 2) "Haluan suojella sisarustani."
- 3) "Olen ylpeä sisaruksestani."
- 4) "On tärkeää, että sisarus on olemassa."
- 5) "Toivoisin, että sisarukseni olisi terve."
- 6) "Sisarukseni on tärkeä tuki minulle."
- 7) "Olen aina ymmärtänyt sisarustani."
- 8) "Sisarukseni on minulle läheinen."
- 9) "Olen oppinut sisarukseltani paljon."
- 10) "Haluan puolustaa sisarustani."
- 11) "Sisarukseni ansiosta olen saanut monia kivoja kokemuksia."
- 12) "Eriytyisyys on rikkautta."

Erityinen sisaruus -projekti (2015-2019) on Rinnekoti-Säätiön Norio-keskuksen, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n, Sylva ry:n ja TATU ry:n yhteistyöprojekti. Tiiviissä yhteistyössä on mukana myös Leijonaemot ry. Projektissa on kerätty sisarusten kokemuksia sekä tuotettu ja koottu tietoa ja materiaalia tueksi aikuisille sisarusten huomioimiseen.

www.erityinensisaruus.fi

